

Jana Duchková: *Integrace rjúkjúského území a jeho obyvatelstva do Velko-japonského císařství*
Posudek oponenta na diplomovou práci

Okinawa je administrativně nedílnou součástí Japonska, přesto její kulturní a politické začlenění do japonské kultury a společnosti se v mnohém vymyká běžným standardům. Kulturní diverzifikace vlastního Japonska, rozkládajícího se na třech hlavních ostrovech – nepočítaje kulturně odlišné a původně nejaponské Hokkaidó – se zdá tlumit okinawské kulturní odlišnosti, nicméně neklidné okolnosti integrace tohoto území pod tokijskou centrální vládu v druhé polovině 19. století jakoby předznamenaly, že dodnes Okinawa v některých otázkách zůstává jakýmsi neuralgickým bodem japonské zahraniční politiky.

V tomto smyslu diplomantka dle mého soudu dobře zvolila téma, které nepostrádá náboj a které zároveň prakticky není v Čechách zpracované. V obecnějším smyslu je i aktuální – před několika lety procházela otázka okinawské kultury určitým boomem mezi odbornou japanologickou i laickou japonskou veřejností. Práce tedy rozhodně přináší cenné poznatky o této opomíjené, a přitom svébytné součásti japonských studií.

Práce je členěna přehledně chronologicky, její záběr od počátků integrace do konce tohoto procesu ve 20. letech 20. stol. s přelomem v r. 1895 je sice poněkud široký, ale vcelku logický. Je psaná čtivým a celkem kultivovaným jazykem a čtenáře vtahuje do popisu poměrů na odlehlých ostrovech a procesu integrace, přesněji jejich japanizace. Práce mi však připadá místy málo přehledná a neutříděná. Jedním případem může být informace i termínu bunmeika, který se objevuje v názvu kapitoly 4.2, ale podstatná informace, o co vlastně šlo, se objevuje kdesi uprostřed kapitoly. Otázky společnosti, politiky a ekonomiky mohly být dle mého soudu přehledněji v celé kapitole uspořádány. Pojem „společenské změny“ z kap. 4.1 zní velmi široce, bývalo by bylo přehlednější mluvit např. o daních, petičních pokusech apod. Historiku Ihovi mohla být vzhledem k jeho významu věnována samostatná kapitola. Naopak název „Bunmeika a japanizace psychiky...“ mi přijde výstižný.

Práci bych vytkl následující body:

Celý Úvod považuji za problematický. Úplně zde postrádám poněkud hlubší fundovanější přístup, kterým diplomantka před čtenářem prokáže svůj rozhled, chybí shrnutí studijní literatury a na tomto základě vymezení vlastního pohledu. Přivítal bych i nějakou obecnou zmínku o studiu dějin Okinawy, či o pojmu „okinawagaku“. Prohlásit pouze, že „práce se věnuje popisu postupu japonských vlád ... a reakci Okinawanů“ je prostě málo. Pokud pracujeme s pojmy typu „kultura“, neodbydeme to nikde hlouběji neukotveným a nic neříkajícím konstatováním „civilizačního okruhu, v jehož rámci se určité území vyvíjelo“, navíc bez odkazu.

Tato teoretická slabost se projevuje i dále v práci – když autorka píše např. na s. 28 o povaze japonské politiky a dospívá k pojmu kolonialismus, pouze vedle sebe seřadí několik názorů, aniž by se obsahem či definicí tak klíčového pojmu nějak hlouběji zabývala. V tomto smyslu je potom autorčino „překvapení“ na účet světových dějin imperialismu – totiž že nezmiňují explicitně připojení rjúkjúského území – trochu naivní.

Velmi cize působí uvedení studijní literatury do Úvodu jako samostatná kapitola. Za plus zde naopak lze považovat počet titulů japonské literatury. Podobně nezvykle působí i mapa před obsahem.

O jazyce jsem se zmínil, že je čtivý, kromě toho se ojediněle vyskytnou vyšínutí z vazby (s.4 nahoře, s. 8. dole). Jako méně šťastné hodnotím používání pojmu Velko-japonské císařství, kde autorka se zvláštní houževnatostí píše podivně pomlčku (s mezerou). Připomínám, že tato práce je podávána nikoli na katedře, ale na Ústavu Dálného východu, jméno univerzity je rovněž nesprávné.

V práci mě také zarazila úplná absence použití znaků, s výjimkou s. 45, kde je v pozn. pod čarou ručně dopsaný odkaz. I když nutností znaky použít není v práci mnoho, přeci jen některé pojmy by ve znacích být měly, stává se to standardem japanologické diplomové práce.

V Závěru práce očekávám buď shrnutí výsledku, kam se diplomant(ka) dopravuje, nebo nějaké zasazení do širšího kontextu, nikoli však volné pokračování příběhu integrace Okinawy ve 30. letech a později.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Ve Víně, 16. 9. 2007

David Labus

